

## 5sinif 32-soz-p23-2-mevkif-1-maksad-esbabin-hakiki-tesirsizligi - Set 1

1-) Dalalette olanların sözcüsü, şirke hangi şeyi delil gibi göstermeye çalışıyor? (12 kelime)  
Eşyadaki sebepler düzenini

2-) Bu iddia neden ilk bakışta bazı insanlara güçlü görünebilir? (10 kelime)  
Çünkü günlük

3-) “Hakikî tesir” denince burada ne anlaşılmalı? (9 kelime)  
Bir şeyi

4-) İnsanın en açık seçmeli işleri arasında hangi üç örnek veriliyor? (6 kelime)  
Yeme,

5-) İnsanın yemedeki görevi neden küçük bir parça olarak anlatılıyor? (8 kelime)  
Çünkü bedenin

6-) İnsanın seçme gücü “kısacık” diye anlatılırken hangi duygu verilmek isteniyor? (7 kelime)  
İnsanın

7-) İnsan bile gerçek yaratmada etkisiz kalıyorsa, buradan başka sebepler hakkında hangi sonuç çıkarılıyor? (10 kelime)  
Cansız şeylerin,

8-) Sebeplerin kulluk hizmetinden başka payı olmaması ne demektir? (10 kelime)  
Onlar ilahlık

9-) Rububiyete sebepleri ortak görmek metne göre nasıl değerlendirilir? (8 kelime)  
Çok yanlış

## 5sinif 32-soz-p23-2-mevkif-1-maksad-esbabin-hakiki-tesirsizligi - Set 2

1-) Karşı tarafın ileri sürdüğü düşünceye göre, sebeplerin bağlı görünmesi hangi ihtimali akla getiriyor? (12 kelime)  
Sebeplerin etkili olduğu

2-) Metinde bu düşünceye ilk cevap olarak hangi temel ilke veriliyor? (9 kelime)  
Sebepler bulunsa

3-) Verilen cevapta, sebeplerin varlığı bütünüyle inkâr ediliyor mu? (9 kelime)  
Hayır; sebeplerin

4-) Yemek örneği, insanın sınırını nasıl gösteriyor? (16 kelime)  
İnsan lokmayı çiğner; ama

5-) Konuşma sırasında insanın sadece hava ile ilgili bir iş yapması neyi anlatır? (9 kelime)  
Sözün meydana

6-) Konuşma işinde insanın yaptığı ile ortaya çıkan sonuç arasında nasıl bir büyüklük farkı vardır? (12 kelime)  
İnsan küçük bir

7-) Sebeplerin “zarf”, “kılıf” ve “tablacı” gibi anlatılması neyi düşündürüyor? (10 kelime)  
Onların asıl

8-) Sebeplerin dışta görünmesi neden bir perde gibi düşünülebilir? (9 kelime)  
Çünkü asıl

9-) Hediye örneğinde kap, bez veya taşıyıcı nefer neden ortak sayılmaz? (9 kelime)  
Çünkü hediye

### **5sinif 32-soz-p23-2-mevkif-1-maksad-esbabın-hakiki-tesirsizligi - Set 3**

1-) Metnin başında, sapmış düşünceyi savunan kişi cevap veremeyince hangi son iddiaya sarılıyor? (8 kelime)

Kâinatta sebeplerin

2-) Cevap kısmında, böyle bir bağ kurulmasının asıl sebebi olarak ne gösteriliyor? (8 kelime)  
İlahi irade,

3-) Sebepler arasında en üstün ve seçme gücü en geniş olan varlık olarak hangisi gösteriliyor? (2 kelime)

4-) İnsanın en belirgin işlerinin seçilmesi, anlatımı nasıl kuvvetlendiriyor? (16 kelime)  
En güçlü görünen örnek

5-) Konuşma örneğinde sözün büyüyen etkisi bize ne öğretir? (12 kelime)  
Küçük bir insan

6-) Bir sözün ağızdan çıktıktan sonra büyüyen etkisi hangi örnekle anlatılıyor? (15 kelime)  
Küçük başlayıp çok

7-) “Cemadat, behimat, anasır” gibi varlıkların anılması neyi pekiştiriyor? (9 kelime)  
İnsandan daha

8-) Padişah benzetmesinde hediye getiren askerin görevi nedir? (9 kelime)  
Sadece hediyeyi

9-) Son cümlede, görünen sebeplerin Allah’ın terbiyesi ve idaresinde hangi paya sahip olmadığı söyleniyor? (12 kelime)  
İlahlık düzeninde hiçbir

### **5sinif 32-soz-p23-2-mevkif-1-maksad-esbabin-hakiki-tesirsizligi - Set 4**

1-) Ehl-i dalaletin vekili, sebepler düzeninden hangi yanlış sonuca ulaşmak istiyor? (12 kelime)  
Sebeplerin gerçek etkisi

2-) Karşı görüş, sebepler hakkında hangi iddiayı ortaya atıyor? (10 kelime)  
Onların gerçekten

3-) Metne göre insanın seçerek yaptığı işler bile neden tam bir yaratma sayılmaz? (14 kelime)  
Çünkü işin büyük

4-) Yeme işinde insanın yaptığı şey ile yapamadığı şey arasındaki fark nedir? (12 kelime)  
Çiğneme gibi küçük

5-) Yeme işinde insanın katkısı hangi basamakta kalıyor? (4 kelime)  
Ağızda

6-) Metinde “tabiat” ve benzeri şeylerin gerçek iş yapıcı olamayacağı hangi karşılaştırmayla güçlendiriliyor? (15 kelime)  
İnsan gibi üstün

7-) İnsan gerçek yaratıcı değilse, “tabiat yapıyor” sözü neden zayıf kalır? (10 kelime)  
Çünkü tabiat,

8-) Sebeplerin “örtü” gibi olması ne anlama gelir? (12 kelime)  
Asıl işi yapanın

9-) Bu parçanın ana mesajı bir cümleyle nasıl söylenebilir? (11 kelime)  
Sebepler görünürde

## 5sinif 32-soz-p23-2-mevkif-1-maksad-esbabin-hakiki-tesirsizligi - Set 5

1-) Metindeki itiraza göre, kâinattaki sebep-sonuç düzeni neye işaret ediyor sanılıyor? (8 kelime)  
Sebeplerin kendi

2-) Sebeplerin hangi güce sahip olmadığı özellikle belirtiliyor? (7 kelime)  
Gerçekten

3-) “Gerçek etki” ile “görünen sebep” arasındaki fark nedir? (14 kelime)  
Gerçek etki var

4-) Yeme örneğinde insanın sadece başlangıçta yer alması, bedeninin geri kalanında neyi düşündürür?  
(10 kelime)  
Geri kalan

5-) Konuşmada insanın yaptığı iş, bütün sonuca göre neden küçük kalıyor? (19 kelime)  
Çünkü insan sadece harflerin

6-) Metinde hayalin yetişebildiği ama iradenin yetişemediği söylenirken ne anlatılmak isteniyor? (10 kelime)  
İnsan aklıyla

7-) Sebeplerin bir “sunucu” gibi anlatılması hangi yanlış anlamayı düzeltir? (7 kelime)  
Görünen

8-) Padişah örneğiyle hangi yanlış düşünce reddediliyor? (10 kelime)  
Hediyeyi taşıyan

9-) Parçaya göre sebepleri ilahî işlerde ortak sanmak nasıl bir düşüncedir? (7 kelime)  
Akla

## **5sinif 32-soz-p23-2-mevkif-1-maksad-esbabin-hakiki-tesirsizligi - Set 6**

1-) Bu bölümde tartışılan ana mesele nedir? (7 kelime)

Sebeplerin

2-) İnsan neden bu konuda örnek olarak seçiliyor? (11 kelime)

Çünkü sebepler

3-) İnsan örneği seçilirken onun hangi iki özelliği öne çıkarılıyor? (13 kelime)

Sebepler içinde daha

4-) İnsan örneği, sebeplerin gücü konusunda neden önemli bir ölçü oluyor? (13 kelime)

Çünkü sebepler içinde

5-) Düşünme, yeme ve konuşma örnekleri birlikte hangi ana fikri destekliyor? (14 kelime)

Görünürde insan bir

6-) Metne göre insanın hayali ile iradesi arasında bu konuda nasıl bir fark vardır? (12 kelime)

Hayal geniş sonuçları

7-) Metin, tabiat ve diğer sebepler hakkında hangi hükme varıyor? (8 kelime)

Onların gerçek

8-) Hediye kabını veya getiren kişiyi hükümdara ortak saymak neden yanlış olur? (11 kelime)

Çünkü onlar

9-) Bu bölümden çıkarılacak imanî ders nedir? (12 kelime)

Sebeplere takılıp kalmamalı,

## CEVAP ANAHTARI

## 5sinif 32-soz-p23-2-mevkif-1-maksad-esbabin-hakiki-tesirsizligi - Set 1 -

### CEVAPLAR

- 1-) Dalalette olanların sözcüsü, şirke hangi şeyi delil gibi göstermeye çalışıyor?  
Eşyadaki sebepler düzenini ve her şeyin bir sebebe bağlı görünmesini öne sürüyor.
- 2-) Bu iddia neden ilk bakışta bazı insanlara güçlü görünebilir?  
Çünkü günlük hayatta her şey bir sebebe bağıymış gibi görünür.
- 3-) “Hakikî tesir” denince burada ne anlaşılmalı?  
Bir şeyi gerçekten meydana getirme ve yaratma gücü anlaşılmalı.
- 4-) İnsanın en açık seçmeli işleri arasında hangi üç örnek veriliyor?  
Yeme, konuşma ve düşünme örnek veriliyor.
- 5-) İnsanın yemedeki görevi neden küçük bir parça olarak anlatılıyor?  
Çünkü bedenin geri kalan karmaşık işlemlerini insan yönetmez.
- 6-) İnsanın seçme gücü “kısacık” diye anlatılırken hangi duygu verilmek isteniyor?  
İnsanın sınırlı ve aciz olduğunu hissettirmek isteniyor.
- 7-) İnsan bile gerçek yaratmada etkisiz kalıyorsa, buradan başka sebepler hakkında hangi sonuç çıkarılıyor?  
Cansız şeylerin, hayvanların, unsurların ve tabiatın gerçek yaratıcı olamayacağı anlaşılıyor.
- 8-) Sebeplerin kulluk hizmetinden başka payı olmaması ne demektir?  
Onlar ilahlık sahibi değildir; sadece Allah’ın düzeninde görevli araçlar gibidir.
- 9-) Rububiyete sebepleri ortak görmek metne göre nasıl değerlendirilir?  
Çok yanlış ve saçma bir kuruntu olarak değerlendirilir.



## 5sinif 32-soz-p23-2-mevkif-1-maksad-esbabin-hakiki-tesirsizligi - Set 2 -

### CEVAPLAR

- 1-) Karşı tarafın ileri sürdüğü düşünceye göre, sebeplerin bağlı görünmesi hangi ihtimali akla getiriyor?  
Sebeplerin etkili olduğu ve bu yüzden ortak sayılabilecekleri ihtimalini akla getirmeye çalışıyor.
- 2-) Metinde bu düşünceye ilk cevap olarak hangi temel ilke veriliyor?  
Sebepler bulunsun da gerçek yaratmanın onlarda olmadığı ilkesi veriliyor.
- 3-) Verilen cevapta, sebeplerin varlığı bütünüyle inkâr ediliyor mu?  
Hayır; sebeplerin bulunduğu kabul ediliyor ama yaratıcı olmadıkları söyleniyor.
- 4-) Yemek örneği, insanın sınırını nasıl gösteriyor?  
İnsan lokmayı çiğner; ama onun beden içinde faydaya dönüşmesi ve daha sonraki aşamalar onun elinde değildir.
- 5-) Konuşma sırasında insanın sadece hava ile ilgili bir iş yapması neyi anlatır?  
Sözün meydana gelişindeki büyük düzenin onun gücünü aştığını anlatır.
- 6-) Konuşma işinde insanın yaptığı ile ortaya çıkan sonuç arasında nasıl bir büyüklük farkı vardır?  
İnsan küçük bir başlangıç yapar; sonuç ise çok genişleyip birçok kişiye ulaşır.
- 7-) Sebeplerin “zarf”, “kılıf” ve “tablacı” gibi anlatılması neyi düşündürüyor?  
Onların asıl sahibi olmayan, sadece sunumda görünen araçlar olduğunu düşündürüyor.
- 8-) Sebeplerin dışta görünmesi neden bir perde gibi düşünülebilir?  
Çünkü asıl yapıyı gizlemeden, düzenin görünen yüzünde yer alırlar.
- 9-) Hediye örneğinde kap, bez veya taşıyıcı nefer neden ortak sayılmaz?  
Çünkü hediyeyi seçen, sahip olan ve gönderen onlar değildir.

### 5sinif 32-soz-p23-2-mevkif-1-maksad-esbabin-hakiki-tesirsizligi - Set 3 -

#### CEVAPLAR

1-) Metnin başında, sapmış düşünceyi savunan kişi cevap veremeyince hangi son iddiaya sarılıyor?

Kâinatta sebeplerin düzenli görünmesini ortaklığa işaret saymaya çalışıyor.

2-) Cevap kısmında, böyle bir bağ kurulmasının asıl sebebi olarak ne gösteriliyor?

İlahi irade, hikmet ve güzel isimlerin görünmesi gösteriliyor.

3-) Sebepler arasında en üstün ve seçme gücü en geniş olan varlık olarak hangisi gösteriliyor?

İnsan gösteriliyor.

4-) İnsanın en belirgin işlerinin seçilmesi, anlatımı nasıl kuvvetlendiriyor?

En güçlü görünen örnek bile yetersiz çıkınca, diğer sebeplerin daha da yetersiz olduğu daha iyi anlaşılıyor.

5-) Konuşma örneğinde sözün büyüyen etkisi bize ne öğretir?

Küçük bir insan fiilinin ardında çok daha büyük bir düzen bulunduğunu öğretir.

6-) Bir sözün ağızdan çıktıktan sonra büyüyen etkisi hangi örnekle anlatılıyor?

Küçük başlayıp çok yere ulaşan bir ürün gibi anlatılıyor; tek söz birçok kişinin kulağına varıyor.

7-) “Cemadat, behimat, anasır” gibi varlıkların anılması neyi pekiştiriyor?

İnsandan daha aşağı seviyedeki şeylerin yaratıcı olmasının imkânsızlığını pekiştiriyor.

8-) Padişah benzetmesinde hediye getiren askerin görevi nedir?

Sadece hediye ulaştırmaktır; hediye sahibinin ve verenin o değildir.

9-) Son cümlede, görünen sebeplerin Allah'ın terbiyesi ve idaresinde hangi paya sahip olmadığı söyleniyor?

İlahî düzeninde hiçbir ortaklık payları olmadığı, sadece kulluk içinde hizmet ettikleri söyleniyor.

## 5sinif 32-soz-p23-2-mevkif-1-maksad-esbabin-hakiki-tesirsizligi - Set 4 -

### CEVAPLAR

- 1-) Ehl-i dalaletin vekili, sebepler düzeninden hangi yanlış sonuca ulaşmak istiyor?  
Sebeplerin gerçek etkisi bulunduğunu ve bu yüzden ortak sayılabileceklerini ileri sürmek istiyor.
- 2-) Karşı görüş, sebepler hakkında hangi iddiayı ortaya atıyor?  
Onların gerçekten etkili olabileceğini ve bu yüzden ortak sayılabileceğini söylüyor.
- 3-) Metne göre insanın seçerek yaptığı işler bile neden tam bir yaratma sayılmaz?  
Çünkü işin büyük bölümü onun elinde değildir; o sadece küçük bir başlangıç kısmına dokunabilir.
- 4-) Yeme işinde insanın yaptığı şey ile yapamadığı şey arasındaki fark nedir?  
Çiğneme gibi küçük bir hareket yapar; bedeninin iç işleyişini ve oluşumları yapamaz.
- 5-) Yeme işinde insanın katkısı hangi basamakta kalıyor?  
Ağızda çiğneme basamağında kalıyor.
- 6-) Metinde “tabiat” ve benzeri şeylerin gerçek iş yapıcı olamayacağı hangi karşılaştırmayla güçlendiriliyor?  
İnsan gibi üstün bir sebep bile yaratamıyorsa, daha aşağı durumda olanlar hiç yaratamaz diye güçlendiriliyor.
- 7-) İnsan gerçek yaratıcı değilse, “tabiat yapıyor” sözü neden zayıf kalır?  
Çünkü tabiat, insandan daha bilinçsiz ve daha güçsüz bir sebeptir.
- 8-) Sebeplerin “örtü” gibi olması ne anlama gelir?  
Asıl işi yapanın onlar olmaması, sadece dış görünüşte arada bulunmaları anlamına gelir.
- 9-) Bu parçanın ana mesajı bir cümleyle nasıl söylenebilir?  
Sebepler görünürde birer araçtır; gerçek yaratma ve yönetme yalnız Allah’a aittir.

## 5sinif 32-soz-p23-2-mevkif-1-maksad-esbabin-hakiki-tesirsizligi - Set 5 -

### CEVAPLAR

- 1-) Metindeki itiraza göre, kâinattaki sebep-sonuç düzeni neye işaret ediyor sanılıyor?  
Sebeplerin kendi başına etkili olduğuna işaret ediyor sanılıyor.
- 2-) Sebeplerin hangi güce sahip olmadığı özellikle belirtiliyor?  
Gerçekten var etme gücüne sahip olmadıkları belirtiliyor.
- 3-) “Gerçek etki” ile “görünen sebep” arasındaki fark nedir?  
Gerçek etki var etmektir; görünen sebep ise sadece o işin dış yüzünde yer alır.
- 4-) Yeme örneğinde insanın sadece başlangıçta yer alması, bedeninin geri kalanında neyi düşündürür?  
Geri kalan işlemlerin insanın bilgisi ve gücü dışında yürüdüğünü düşündürür.
- 5-) Konuşmada insanın yaptığı iş, bütün sonuca göre neden küçük kalıyor?  
Çünkü insan sadece harflerin çıkmasına yardım eden nefes hareketini yapar; sözün yayılması ve çok kişiye ulaşması onun elinde değildir.
- 6-) Metinde hayalin yetişebildiği ama iradenin yetişemediği söylenirken ne anlatılmak isteniyor?  
İnsan akıyla sonucu düşünebilir; ama onu kendi seçme gücüyle gerçekleştiremez.
- 7-) Sebeplerin bir “sunucu” gibi anlatılması hangi yanlış anlamayı düzeltir?  
Görünen aracıyı asıl sahip sanma yanlışını düzeltir.
- 8-) Padişah örneğiyle hangi yanlış düşünce reddediliyor?  
Hediyeyi taşıyan veya saran şeyleri padişaha ortak saymanın saçmalığı gösteriliyor.
- 9-) Parçaya göre sebepleri ilahî işlerde ortak sanmak nasıl bir düşüncedir?  
Akla uymayan, karışıklık doğuran yanlış bir düşüncedir.

## 5sinif 32-soz-p23-2-mevkif-1-maksad-esbabin-hakiki-tesirsizligi - Set 6 -

### CEVAPLAR

1-) Bu bölümde tartışılan ana mesele nedir?

Sebeplerin gerçek güç sahibi olup olmadığı meselesidir.

2-) İnsan neden bu konuda örnek olarak seçiliyor?

Çünkü sebepler içinde en değerli ve iradesi en geniş görünen odur.

3-) İnsan örneği seçilirken onun hangi iki özelliği öne çıkarılıyor?

Sebepler içinde daha şerefli olması ve tercih gücünün daha geniş görünmesi öne çıkarılıyor.

4-) İnsan örneği, sebeplerin gücü konusunda neden önemli bir ölçü oluyor?

Çünkü sebepler içinde en güçlü görünen odur; o bile yaratamıyorsa diğerleri hiç yaratamaz.

5-) Düşünme, yeme ve konuşma örnekleri birlikte hangi ana fikri destekliyor?

Görünürde insan bir şey yapıyor gibi olsa da, gerçek meydana getirme gücü onda değildir.

6-) Metne göre insanın hayali ile iradesi arasında bu konuda nasıl bir fark vardır?

Hayal geniş sonuçları tasavvur edebilir; irade ise onları gerçekleştirecek kadar geniş değildir.

7-) Metin, tabiat ve diğer sebepler hakkında hangi hükme varıyor?

Onların gerçek düzenleyici ve yaratıcı olamayacağı hükmüne varıyor.

8-) Hediye kabını veya getiren kişiyi hükümdara ortak saymak neden yanlış olur?

Çünkü onlar sadece araçtır; karar veren ve sahip olan onlar değildir.

9-) Bu bölümden çıkarılacak imanî ders nedir?

Sebeplere takılıp kalmamalı, her nimetin ve her yaratılışın arkasında Allah'ın kudretini görmeliyiz.